

СТУДЕНТ

Volume 1, Number 4

Published by Ukrainian Canadian University Students Union (SUSK) November 29, 1969.

Toronto, Ontario

SASKATOON HOLDS FIRST WESTERN CONFERENCE

75,000 DISSENTING IN UKRAINE

"At least 75,000 Ukrainians are dissenting in Ukraine, said Mr. Rostyk Chomiak, a journalist from Radio Liberty, at the recent Western SUSK conference. "As their society becomes more centralized, this will increase".

Chomiak was speaking to some sixty students from across western Canada on "Intellectual Dissent in Ukraine. Ukrainians are basically a conservative people". You have only to look at the immigrants in the United States and Canada to see that," he added.

Mr. Chomiak also gave an interesting account of the top Ukrainian Communist leader's actions. Comrade P. Yu. Shelest (First Secretary of the Central Committee of the Communist Party in Ukraine and a member of the Presidium of the Soviet Union) though certainly not a "nationalist", has nonetheless recently come out with certain interesting statements. He has for example, publicly supported the printing of technical books in Ukrainian. During recent maneuvers of the Soviet fleet, he greeted the sailors because they were in Ukrainian waters. "You can interpret these statements as you wish," said Chomiak. "But for every step that Shelest takes forward, he takes four back. Such is Soviet progress".

After the presentation there was a lively discussion.

STUDENT PROBLEMS DISCUSSED

"Don't make SUSK a corner store; make it a shopping center," said Peter Ahramet, president of Obnova in Saskatoon. "SUSK cannot be involved with just one aspect of student life. It must be all things to all students."

This idea was central to the discussion which took place Saturday morning at the Western SUSK conference. After the official opening participants broke up into various groups to discuss their common problems. Three groups were formed: 1) The Role of the Ukrainian Clubs on campus; (2) Ukrainian Students in Relation to the Society; (3) Internal Club Problems.

One of the greatest problems for western students was the lack of information. They suggested that a central information bureau be established, that a chain of youth hostels across Canada be formed, using the Ukrainian halls for this purpose. The problem of communication with KYK (The Ukrainian Canadian Committee) was discussed.

"Change can only come through involvement," said Marie Kucharyshyn, SUSK Vice President for Western Canada. "Encourage your organizations to have students on their executives. Ask them to send you to KYK conferences. Get involved".

The most important result of the Western conference was the commitment by a number of people to work in towns in Saskatchewan during the summer. They would collect Ukrainian archives and work towards greater involvement for the community.

Sixty students from Vancouver to Winnipeg meet in Saskatoon, November 14 to 16 for the first Western SUSK conference. The conference was organized by the Obnova Club and the Petro Mohyla Institute, both of Saskatoon, and Marie Kucharyshyn, SUSK Vice-President for Western Canada.

Registration took place Friday evening at the Sheptytsky Institute. This was followed by a coffee party at the Petro Mohyla Institute. Saturday and Sunday sessions were held at Saint Thomas More College at the University of Saskatchewan campus.

A banquet and dance was held Saturday evening at Petro Mohyla Institute and St. Thomas More College.

**ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!**

SUSK HAS A FULLTIME FIELDWORKER

SUSK has a full-time field-worker in the person of MISS AKA KOTOWYCZ. She brings to this position her dynamic personality and years of active service in the Ukrainian community. A recent graduate of the University of Manitoba, she was a teacher-counselor in a Thompson, Manitoba high school. During her stay in Thompson, she was instrumental in activating the Ukrainian community. Because of her efforts, they now have a Ukrainian school, dance groups, and a general awareness of community importance. Aka also taught Ukrainian Grammar and Drama for three summers at St. Andrew's College, University of Manitoba, in Winnipeg. She has worked for the Manitoba Centennial Corporation and held the position of secretary in KYK. As an active member of PLAST, Aka organized and directed a number of summer Plast camps. Active also in University life, she was Editor of the Obnova newspaper, a member of Illarion club, and held executive positions in Obnova, Alpha-Omega, and the Ukrainian Literary Circle at the University of Manitoba.

NEWS ROUND-UP

Ottawa: "It's fun to be Ukrainian in multi-cultural Canada!" September 28: "New Ukrainianism", meeting with Bohdan Krawchenko. Action: four reps. at the Eastern SUSK conference at Camp Kiev; three nucleus "get-to-work" meetings, two general get-togethers, one poster party, and the telephone conversations!!! Mr. Kolasky's lecture and public relations... for we're a social group, reaching for the dream of unity.

■ **Lakehead:** November 21-23, "British, French and Others".

A conference held on the ramifications of the Official Languages Act on minority linguistic-cultural groups; and Cultural minorities in the mass, and technological society. Organized by the Lakehead Ukrainian Club, this was an extremely successful conference. The club received \$1,500 from the Federal Government in support of this project.

■ **Lakehead:** November 6, the club at Lakehead presented the film "The Ukraine Today", preceded by distribution of articles about the Russification of Ukraine.

Up Coming Events: Quebec Winter Carnival, February 6th to the 9th. Cost is \$28.00 which pays for accomodation in Quebec City and a return ticket to Montreal. Everyone is going! Don't delay! For information write to Marusia Borodacz, 24 Preston Rd., Toronto 10, Ontario.

HERITAGE DECAYING

"I saw one of the earliest Ukrainian churches with a hole in the roof. Rain and snow would fall in. Pigeons would crap all over the icons. The place was rotting. And do you know what was rotting? — our history, our heritage." Yaroslav Lazowchuk, a graduate student in sociology at the University of Saskatchewan, said that the situation he was describing was "all too common in Western Canada" and that "we must act now to save historical monuments".

The main outcome of the recent Western SUSK Conference held November 14-16 was the decision taken unanimously by participating delegates to launch a Western field work project which could have as its main task the renovation of these priceless archives.

Будеш, батьку,

панувати

Цього року українці широким відзначують 200-річчя від дати народження Івана Котляревського, основоположника нової української літератури. Рівнож, за ухвалою ЮНЕСКО, всі країни світу відзначають першого українського клясика, поета, гуманіста і драматурга.

В 1798, появилася друком поема Енеїда, трагедія перерібка римського поета Вергілія в живій українській мові. „Енеїда“ — це відзеркалення українського народного життя та звеличання минулого України.

Крім „Енеїди“, Котляревський іще написав „Наталку Полтавку“ та „Москаль чарівник“, драматичні твори, в яких він виявив велике почуття до українського народу.

З появою „Енеїди“ розпочинається нова доба українського письменства в т в а. Тільки від Котляревського входить українська мова у письменство як його частина. Котляревський надає тон широго демократизму, впроваджуючи ідею свідомого народодобства.

„Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди...“

EDITORIAL

TALK, TALK, TALK...

October and November have been months of discussion. Two regional conferences have been held. Eastern students meet at Kiev, during the Thanksgiving day weekend. Western students meet in Saskatoon, November fourteenth to the sixteenth. Many ideas were expressed. Projects discussed. Now is the time for action.

ACTION, ACTION, ACTION

The Saskatoon conference has come out with a most ambitious program. It has to do with the forgotten people of the Prairie Provinces. A great wealth of Ukrainian heritage is to be found in towns and villages in Saskatchewan, Alberta, and Northern Manitoba. Because of time and lack of enthusiasm, the history of our Ukrainian pioneers has been neglected. Essential services have to be started. Archives collected. Here is your opportunity to do something constructive. If you have any commitment, this is where you belong!

All Ukrainian organizations will be approached, in the hope that they will hire students from within the organization, for the summer months. If the community wants its young people to remain, it must give them a chance.

The ideas flowed on.

Guerrilla theatre. A drama troupe that would go across Canada, and set up its stage anywhere and perform. Action thru interaction.

Ukrainian comics!

Ukrainian posters!

Film festivals!

WHERE ARE YOU AT?

The door is yours to open. What do you want to do? Anything and everything at your disposal. What is your level of involvement?

I protest against any indifference. It can no longer exist. People with ideas. People involved. People doing. That's where it's at!

„СТУДЕНТ”
Заснований 1969 р.
ВИХОДИТЬ МІСЯЧНО

67 Harbord St.
Toronto, Ontario.

Editor-in-Chief:
Christyva Chomiak
Managing editor:
Roman Andryjowicz
Features editor: George Boshyk
Copy editor: Marusia Borodacz
Photography editor:
Terry Conner
Advertising manager:
Bohdan Bodnaruk
Typists:
Halyna Kowalsky, Maria Szelma,
Helen Pobiehun, Irene Rybak,
Wally Melynk, Helen Nyzova.
Cartoonist: Christine Welyhorsky

The opinions expressed herein are not necessarily those of the Ukrainian Canadian University Students' Union (SUSK)

"When you have no money and you are trying to open a SUSK office, the only other alternative is to pray." — Halyna Kowalsky, SUSK Secretary on the occasion of the official opening of the new SUSK office.

letters, letters, letters,

THE DECLINE OF SUSTA

Control of the SUSTA press.

The SUSTA newspaper page which appeared last week is supposed to provide an opportunity for communication among our students. Instead, the page was put together in secret by the SUSTA czars in power. There was no request for publication, or for a different viewpoint. In fact, the czars by-passed the duly elected page editor when they published this page under the name of the editor.

In addition, in a ruthless surprise move, czarina K. Semanyshyn proceeded to exploit the page and heap mountains of abuse on the NYC Hromada and just about all its activities.

The "New Directions" magazine, which has drawn letters of praise and contributions from a host of distinguished Ukrainians all over the USA including the poet Boychuk, the writers Rachmannyj and Iker, and prof. Britsak of Harvard, and even Ukrainian student leaders in Canada, she loftily dismisses as not even worthy of her attention. But then she proceeds to misquote almost every article and author in the magazine.

Miss S. then gaily proceeds to libel and slander the entire Hromada and its officers by pulling the standard Joe McCarthy maneuver; she tops off her journalistic efforts with the brilliant conclusion that all those NYC kids must be the tools of some great, evil conspiracy!

Her article, which calls the NYC Hromada a deceptive "Trojan Horse" is so incredible, you have to read it to believe that it was actually printed on the once-respected SUSTA page. It is sad but true.

Attempted reforms suppressed

The SUSTA czars have firmly entrenched themselves in power by arranging for the small outgoing group of SUSTA officers to wield over 30% of the voting power at a Congress. This means that instead of a 100% influence in the elections, the duly elected delegates have only 70% of the influence. This is the most undemocratic arrangement imaginable and has been repeatedly criticized by reformers in past years, yet the czars have

stubbornly refused to change this authoritarian arrangement.

There have been many reform attempts at the last two Congresses. On both occasions the czars managed to suppress the demands for real reforms with various maneuvers. They are trying to do the same again at this Congress.

This methodical suppression of the delegates' free will at Congresses has finally triggered reform movements in many quarters. At this Congress there are several different Ad-Hoc Committees from various areas all working towards the same goals of SUSTA reforms.

We finally have a chance to build a national union of Ukrainian students based on principles of democracy, decency, and freedom of expression.

We have a chance to create a federation that will be designated to help our students, a SUSTA we can be proud of once again!

Though it may be hard to believe, SUSTA was, at one time, an organization which was well-respected by Ukrainian Students. Unfortunately those times passed, and we now witness the depressing spectacle of an organization which has sunk to an all-time low in usefulness, reputation, and leadership. SUSTA has reached the lowest point in its entire 16-year history. How did this decline come about?

It is not easy to pinpoint one simple answer. All we know is that at one time SUSTA had the full scale support and cooperation of almost every Hromada in the USA. SUSTA had an extensive schedule of publications, activities, and widespread student participation.

In the early 1960's a well-disciplined group of politically-oriented students seized power in SUSTA and have held on tightly ever since, justifying their years of domination and control with the argument that what they are doing is best for Ukraine and the whole world. This handful of persons and a few of their followers have become political czars who have controlled every SUSTA Congress presidential election in the past several years.

These individuals, mostly Mr. Futey, Chuma, Chornodolsky, and Miss Semanyshyn have routinely set up their hand-picked candidates and, in one

way or another, would arrange their guaranteed election, thus perpetuating their own power. The "approved" candidates would generally be kept quiet or secret until the day of the Congress, thus there was never any presidential campaign or debates to let the delegates know who or what they were voting for. The political czars are attempting to do this sort of thing once again at this Congress.

Since the SUSTA political czars took over, SUSTA has been deteriorating in many ways: (1) The prestige of SUSTA among active Ukrainian students is at an all-time low.

(2) SUSTA, under the inept leadership of departing president A. Chornodolsky has alienated almost every major Hromada in the Northeast USA — a unique achievement. (3) SUSTA's main function, that of coordination and communication, has been totally neglected and ignored by the leadership.

To this day a SUSTA address directory is unavailable, in spite of a Chornodolsky's promises one year ago that this most crucial project was to be finished in only a few weeks.

Instead of working for the good of local Hromada's and accomplishing something useful for our students, Mr. Chornodolsky and Miss Semanyshyn have spent most of their time smiling in front of cameras at Ukrainian functions and claiming that they are representing all Ukrainian students! (4) SUSTA's periodical publications, which used to come out regularly, have totally collapsed. This is the first year in which no SUSTA magazine of any type has been printed. (5) The SUSTA newspaper page which appeared last week is a disgrace to our organization.

(6) The SUSTA czars have casually plagiarized a whole list of concepts and projects proposed by various Hromadas without even the courtesy of stating the original sources. For example, the whole idea of a National Student Fund was first publicly proposed at the NYC Hromada New Directions Conference II on March 1, 1969 by Nestor Tomych. (The Czars were present).

Tomych then proceeded to persuade the UCCA to pass a resolution in this matter. Nowhere in the czar-controlled press are these facts ever mentioned.

AN OPEN LETTER TO UKRAINIANS

I had the good fortune, along with nine other French-Canadian students, to attend the Xth annual Congress of S U S K, held Labour Day Weekend in Vancouver. Invited as observers, the group represented the present day situation in Quebec; with different ideas and conceptions, if not completely contrary to yours. I wish to say that the following opinions do not necessarily reflect those of my companions.

It was an unlimited personal and human experience. All of us made new friends and became aware of an ethnic group which is trying to preserve its identity. A struggle which is

perhaps useable but all the same considerable.

The Ukrainian students that I met in Vancouver, seemed to be involved in this struggle. Will they be able to succeed, their opposition being an inescapable nationalism? The Ukrainian minority in Canada no longer has its own identity. S U S K is "unconsciously conscious" of this factor. S U S K is capable only of representing a privileged minority. Ukrainian students have forgotten all, even their language. We tell them: Ukraine is far away, on the road of no return. They have asked for help of the Ukrainian clergy, in this way imitating the reaction of French Canada during the Conquest

of 1760. All that there is left to accept is a folklore. It is useless to preach a voluntary assimilation. It is sufficient to verify the power of assimilation in the North American context.

Quebec is also engaged in this struggle to preserve its national identity. Can its future be more promising? The conditions of the struggle of the quebecois are different. The population of Quebec is well concentrated and what is more important, Quebec has its own government. Perhaps, it would be sufficient if it were more responsible and had more powers...

CONT'D Page 3

POLITICAL CONSCIOUSNESS

by George Boshyk

In many respects, and with all respect to you, dear reader, the Eastern Conference is difficult to evaluate in terms of success or failure. The informal setting created an atmosphere in which students were able to divide into interest groups and discuss some problems that confront Ukrainians in a Canadian setting. This is the way Saturday was spent, ending in a dance, and folksinging afterwards. On the following day, the participants heard two interesting speakers: Prof. Myhal (Bishop's University) and Dr. Olynyk, pseud. Rachmannyj (from the International Service CBC). The former spoke on the topic "Towards a New Ukrainian Politics", and the latter on "Contemporary Ukraine." They presented what they considered important issues of discussion, necessitating not only widespread debate, but also a course of action.

Here are some of the questions that came out of the Saturday and Sunday sessions:

why do Ukrainians support candidates and political parties simply because one or the other shows its deep concern, at election time, by flattering Ukrainians and encouraging them to keep up the fight against communism?; why is it that Ukrainians, who in their homeland were always considered radical, suddenly become known as stubborn and many times narrow-minded reactionaries?; should we be more interested in the Ukrainian political "scene" or the Canadian-Ukrainian "scene"?; why is it that Ukrainians always seem to find their worst enemies in the same "camp"? These were some of the areas of discussion, which continued and still continue to be discussed by all concerned people.

As to the matter of accomplishment, it can be said, in defense, that "awareness" of problems was the most important consideration. But if we consider the number of people made "aware", then we must say that the conference was disappointing, because the or-

ganizers limited the number of participants for some reason that simply illudes this writer. It certainly couldn't have been for atmosphere; or is it that there are too many students interested in SUSK and the Ukrainian-Canadian question and the participation has to be limited?

Nevertheless, and this is for all cynics who think that conferences are a waste of time, one course of action was initiated by Mr. Victor Hetmanczuk. The gentleman proposed that every participant "put his money where his mouth is" and donate a sum towards SUSK programmes. Delegates, from long practice at Church and because of a commitment concerning SUSK, readily did so and raised a considerable and respectable sum.

In perspective, I leave it to you, dear reader, to evaluate the conference. But for its freshness and its seriousness, one must praise the initiative taken and hope that, in the future, conferences will be considered more than social meetings. But, then, it takes a bit of courage for conference organizers to come out and say this.

LETTERS TO THE EDITOR

An open letter to Ukrainian

Canadian students

The situation in which the other minorities are placed is different. Canada, definitely multi-cultural, does not need folklores. Canada hungers for people who are able to contribute to her development. Ukrainian students should be realistic and react positively to changes that Canada imposes on her people. They should assure their country a better than average people rather than only a population increase. The Trudeau government seems to see the situation in this light — it is sufficient to recall Bill C-120 on official languages.

Communication should offer a new "Source" to solve this problem. It alone, by vows of respect, will be able to cure a defective society. The imperialism of the United States in Latin America and in Vietnam is an example; the imperialism of Russia in Ukraine and Czechoslovakia is another.

No one has to share the ideas expressed above. For this reason, this letter remains open.

Sincerely,
Claude Lamarre

"UKRAINIANISM IS MORE THAN HALLOWEEN. THERE IS MORE TO IT THAN PYROHY, HOPAK AND EMBROIDERY."

nion that all the aforementioned facts run counter to the philosophy of democratic freedom maintained by the United Nations and supported by CUS.

The report, compiled by R. Petyshyn (Lakehead Univ.) draws on three sources: "Internationalism or Russification" by Ivan Dzuba; "Education in Soviet Ukraine" by John Kolasky; and "The Chernovil Papers" by Vyacheslav Chernovil.

"A national inferiority complex-contempt for one's own nationality, culture and language — is a fairly well-known phenomenon in history. It has been the experience of all peoples who have had to live under a foreign yoke, under colonial oppression. The Ukrainian people was under such oppression for 300 years. This could not fail to leave its marks. But have these marks not survived for somewhat too long? For a country with a constitutionally guaranteed state sovereignty and its own national political life, this is more than strange. It becomes even stranger when one is not even permitted to speak about these marks and when nothing is done to instill a sense of national consciousness into the citizens of a socialist republic."

EVERY MAN HAS THE RIGHT TO

Recently the Canadian Union of Students published a report on Intellectual Dissent in Ukrainian SSR. This resulted from a motion moved by Lakehead University and accepted by Cuelph University, September, 1988, at the CUS Congress. The motion reads as follows: "Noting, with concern, that between 1965-1967 there has been a significant increase in the number of arrests of students, writers and academics in the Soviet Union, and especially in the Ukraine. Considering that these arrests and trials have been conducted in secret, in violation of the United Nations' Declaration on Human Rights Constitution and the Criminal Code of the U.S.S.R. and the Ukrainian S.S.R.; Noting that many of the condemned intellectuals have been deprived of the civil rights and have been deported to prisons outside their native lands, in violation of the United Nations' Declaration of Human Rights; Being of the opi-

рецензія

Українські студенти в Торонто недавно мали нагоду побачити фільм „Сон”, видання студії Довженка в Києві. „Сон” показували в Києві впродовж п'ятих днів, після того його зовсім заборонили і знищили більшість його копій.

Цей фільм, так як і поема Шевченка „Сон”, приймає сатиричний тон і являється політичною сатирою. Головна тема — тиранія і знущання ворога-москаля над українським народом.

Одною жертвою цієї тиранії, це молодий, завзятий Тарас Шевченко. Він одиникий, котрий має силу і хоробрість виступити своїм могутнім словом проти цієї домінуючої тиранії.

Фільм дуже цікаво складений. На початку бачимо, як уже ведуть Шевченка, з закутками руками, до суду. Під час того, як його за суджують, Шевченко в і пригадується вся його юність, а саме найголовніше, його революційне відношення до всього того, що пригноблювало його народ і забороняло йому свободу вислову. Фільм кінчається дією, в котрій Шевченко знову появляється перед російськими урядовцями. Але цим разом його відправляють до тюрми. В цій дії, яка подібна до самої першої, знову чути голівну мелодію, яка також надає фільмові якусь єдність.

Крім того, фільм „Сон” розбуджує в нас глибоке почуття до України і до її історії. Один спосіб досягнення цього ефекту, це повторення символізмів. Один із цих символічних образів, це сама „Причинна”, прекрасна українська дівчинка. Вона символізує повну і безсмертну красу української землі. Цю саму красу Шевченко розмальовує на початку своєї поеми „Сон”.

Ще один дуже вразливий образ — це скелет, який символізує смерть всіх тих козаків, які були прирешені царем Петром першим розбудовувати Петербург. В поемі „Сон” Шевченко пише про цю незабутню дію:

„Отут криви
Проліто людської
І десь вожа!”

А далше:

„О, царю потанні!
Царю проклятий, весний,
Гасиде лукавий!
Що ти зробив з козаками?
Болога звиняв
Благородними кітками!
Поставив столицю
На їх трупах казаваних...”

Так, цими кількома порівняннями (яких є багато більше), можна зробити висновок, що фільм „Сон” близько зв'язаний з поемою „Сон”, відносно головної теми.

Незважаючи на те, що техніка і звук ведення фільму не дуже художньо виконані, ми все таки мусимо відмітити, що фільм „Сон” дійсно має свою цінність, особливо ідейну вартість.

МАРІЯКА ШТЕЛЬМА
ТОРОНТО

SOLZHENITSYN EXPELLED

Alexander Solzhenitsyn has been expelled from the Soviet Writer's Union. Here is part of the open letter that he presented to the Politburo after his expulsion.

"Wipe the dust off your watches. They are running centuries behind the times. Throw open your beloved heavy curtains. You do not even suspect that the dawn has risen outside. Hate, even racist hate, has become the sterile atmosphere in which you live. In this way, all sense of the oneness of mankind is vanishing, and this can only spread it toward its doom. It is time to remember that we belong first of all to mankind. Man is distinguished from the animal world by thought and by speech, which are free by nature. If these are suppressed, we become animals again. Free speech is the first requirement for the health of every society, including ours. He who does not want free speech for our country does not wish to heal it of its sickness, but only to drive it underground where it will fester."

SANITAS PHARMACY

N & K MEDWISKEY, PROP.
546 QUEEN ST. at Bathurst
EM. 3-3746 Toronto, Ont.
Free Pick-up & Delivery

OLYMPIA

475 QUEEN ST., TORONTO
Homemade, sumptuous meals
Low prices

ARKA

575 QUEEN STREET WEST
EM. 6-7061
Toronto, Ontario

УВАГА СТУДЕНТИ!

Комісія Допомоги Українському студентству (КОДУС) тепер приймає прохання о допомогу на шкільний рік, 1969-70 р. Прохання треба слати на адресу: North Winnipeg Credit Union Society, 544 Selkirk Avenue, Winnipeg 4, Manitoba.

Допомога відкриття для всіх українських студентів вищих класів і середніх шкіл. Першість надається студентам українознавства.

До прохання належить долучити:

1. Короткий власноручно написаний життєпис із значенням ходу дотеперішніх студій та дисциплін, які кандидат хоче студіювати і де саме.
2. Свідоцтво зрілості або свідоцтво про попередні студії.
3. Посвідку про запис на школу, посвідку про складені іспити чи колькоквізів або посвідку про одержання докторської праці з поданням теми й приблизного часу її тривання.
4. Опінії і рекомендації

відповідних шкіл, професорів і студентських ставових або громадських організацій.

5. Посвідку про неможливість кандидата від українських установ або місцевого душпастиря і заяву про матеріальне становище та розміри і джерела іншої допомоги.

6. Анкетний листок, який висилається всім бажаючим.

7. Зобов'язання повернути подану допомогу після закінчення студії.

В НАГОДУ 20-ЛІТТЯ ЛІГИ

Текст промови Професора Ю. Даревича, виголошеної недавно з нагоди 20-ліття Ліги Визволення України

Коли поглянути відкритими очима на останні 20 років, то доводиться ствердити, що ми не мали великих успіхів у досягненні нашої цілі. Якщо нам міряти наші успіхи величчю будинків які ми поставили і кількістю грошей у наших кредитівках, то ті успіхи навіть імпульсивні, але у боротьбі за волю свого народу вони являються лиш дуже посередніми.

З нечисленними винятками у перших роках 20-ліття, в останні роки майже не було будь-якої безпосередньої акції спрямованої проти гнобителів нашого народу. Давно вже приглухла луна від атенатичних пострілів у ворога. Сьогодні навіть згадувати про такі методи видається неодолимим безглуздом... Але кличі лишаються ті самі: „Здобудеш волю України, або згинеш у боротьбі за неї”. Немало між нами таких, котрі ці гасла часто повторюють, та нема між нами багато таких, які серйозно їх трактують, принаймні так, котрі ділом potwierджувати відданість їм. Ті з нас, котрі покинули рідні сторони, своїм вивідом засвідчили, що гасла ці висловлюють посвяту, на яку ми не здібні, а молодші з нас засвідчують це своїм безділлям. Наша саможовість і запал в цій боротьбі не дорівнює навіть молодим догволовим вучилищним радикалам, не то вже палестинським чи в'єтнамським націоналістам. В нас, націоналістів, яскрава прирава між теорією і практикою, словом і ділом, ідеями і вчинками. Вже саме відзначування річниці так званих революційних організацій бенкетами та академіями, на які наше суспільство тепер так багате, свідчить про нашу бову летарію і втому. Публічно ми ще дальше заявляємо свою готовність віддати все у боротьбі за волю батьківщини і з запевненням глядімо в майбутнє.

Та неправдою було б твердити, що ми нечинні. Навпаки, ми навіть дуже активні! Але наша енергія майже вповні згоріла в середині. Вона розтрачена на міжусобиці та будівництві партійних чи інших гет, які конкурують одні з одними в намаганні накопичити чимбільшу частину нашої спільноти і то відколяси аж по гріб. Вона спрямована на галасливу балаканину нефективну тим, що вона майже не виходить поза тісні круги нашої спільноти в діяспорі й тим-то нікого в нічому не переконує, лиш залишається проповідуванням до й так твердо віруючих.

Про нефективність нашої інформативної - пропагандивної роботи найкраще свідчать наші видання, зокрема преса. Вона переповнена безконечним повторюванням втертих кличів і гасел та псевдо-зосередженням над недавнім минулим та псевдо-історичними статтями пишаними, щоб доказати правильність минулих вчинків чи поглядів „єдиної ОУН”, хоч без прифіксів і суфіксів не легко розібрати про котру „єдину ОУН” йде мова. Неодна так звана політична стаття писана так, що як би замінив такі терміни як „большевик”, „комуніст” та „московсько-азійські орди” на „бандерівсь”, „буржуазний націоналіст” та „літлівські недобитки”, то статтю можна сміло друкувати в „Правді”. Нераз доводиться в душі бути вдячним, що це все є лиш в українській мові і недоступне тим, котрі ми хотіли б переконати у правдивість наших поглядів.

А все це робиться в імені визвольної роботи! Все це має якось допомогти нам визволити нашу нещасну Україну. Та нема причини розводитися над тим. Цей стан аж надто виразний кожному, хто коче його завважити.

Як же ми опинилися в цьому становищі? Хто запровадив нас сюди? Обетавини і провід! Із всіх нас, наші провідники мали найтрудніше завдання, а найкраще заміриували ці утруднення і в своїй свідомості чи несвідомій безсилності почали вказувати на легші завдання й на другорядні цілі, часто корисні в собі, але у відношенні до первісної мети такі другорядні.

То ж які перспективи масою ми на майбутнє? Одне є ясно! Ціль мусить залишитися незмінена, але наша роля в осягненні її і методи, котрі вживаємо, потребують зміни. Ці зміни це достосування до наших дійсних спроможностей, до нашої дійсної відданості і дійсних обетавин. В першу чергу потрібно реалізації, що до мети націоналіста немає легкої дороги і нікого такої не може вказати. Ми мусимо бути приготувани на те, що успіхи можуть приходити повільно та з трудом, що часто вони будуть позначені хвилями невдачми і що мандрівка до мети майже певно буде дуже довга.

Ми мусимо усвідомити собі, що дотеперішні методи не дописали і що нам потрібно пробувати другі.

Факт є, України визволити ми не можемо. Втративши або покинувши базу операцій на рідній землі, ми не в силі безпосередньо працювати в тому напрямку. Україну визволити мо-

жуть лиш ті українці, котрі живуть в Україні, при нашій допомозі або без неї. Якщо тамошні наші брати не посилаєть боротьби, то ми тут, як кажуть, можемо цапки стати і нічого там не зміниться.

Дозволю собі поділитися з Вами деякими думками про те, що ми повинні робити в майбутньому й на що повинні звертати увагу. У тім я не претендую на вичерпність чи єдиноправдність, бо проблема занадто широка і трудна, щоб її розв'язати навіть теоретично в небагатьох хвилинок.

Наша боротьба мусить відбуватися рівночасно на трьох фронтах: Перший — це безпосередня допомога нашим братам в Україні. Другий — це пропагандивна інформативна праця серед людей не-української національності у всіх країнах світу. А третій — це праця спрямована на послаблення ворога і його поцидів. Для виконання цих завдань необхідно вживати методів, які є найбільше ефективні, без уваги на те, чи вони нам найбільше до смаку і чи згідні з традиційними методами. Погляньмо ближче на ці три фронти й на тактику, яку можна б застосувати.

Щоб мати вплив на українців в Україні і тим то на їх наставлення і вчинки, треба мати з ними контакт. Ми мусимо вірити, що такий контакт не заризит нас комуністичною і деологією і советофілітством, але заризит їх націоналістичною ідеологією і самостійництвом. Для на-в'язання й удержування контактів треба вживати всіх можливостей: Безпосередній відвідин України, перебування там у формі студій, обмінів, державної служби країн нашого поселення, західної преси і т. п. В цей спосіб ми зможемо підперти їх морально і може матеріально, а лиш з часом, як треба буде, теж фізично. В цей спосіб ми зможемо помогти їм перетривати їх невдачі чи послужити їм за скарбничку загрозижень ідей та культурних вартостей.

Не менше уваги слід присвятити посередньому контактові з нашими земляками в Україні. Тут маю на думці українців у сателітних країнах, до котрих нам легший доступ, а їм знову до українців в Україні. Відомим є, наприклад, що видання прайвльських українців і тих в Польщі скоріше знаходять дорогу в Україну ніж будь-котрі із наших. Але наші спільноти в Прикарпатті й Польщі забідні й замалі, щоб вповні використати можливості, Чи не тут нам поле до пису? Чи не варто нам подати їм потрібну матеріальну допомогу?

Підтримувати нашу видавничу наших земляків на пер і фер і х України це

лиш один аспект. Я переконаний, що більшість українців, котрі можуть укласти пів-свобідно думати про такі справи, будуть багато ближчі ідейно й морально советофілітству й тому всяка допомога українським спільнотам в сателітних країнах, це корисна річ.

На фронті слова, тобто інформативного - пропагандивного, знову ж потрібно контактів. Цим разом контактів із усіма, котрих ми хочемо переконати у правдивість наших поглядів і нашої справи. В першу чергу тут йдеться про співжителів країн нашого поселення, але теж й народів Азії, Африки, Південної Америки й Європи, а зокрема їх провідного елементу. В сучасну пору війни ведуться не так за територію, як за умі людей, і то теж людей, котрі не мають безпосереднього зв'язку з нашим спором, але котрі мають вплив на його вислід через т. зв. публичною опінію. З цієї причини цей другий фронт є надзвичайно важливий, а для нас, українців в діяспорі, може й найважливіший, бо однією з наших позицій зводити на тім фронті бій.

В нашому словесному наступі проти Москви потрібно нам достосуватися до сучасних мод і використати вже існуючі агенції і установи. На загальному форумі нам слід підкреслювати нашу опозицію до російського імперіалізму і неоколонізму, а ніколи не внависити до росіян. У цьому можна б використати загально популярну опозицію до цих змін серед народів Азії і Африки. До цього нам могли б послужити всякі міжнародні комісії, суди, з'їзди й трибунали на тему порушення прав людини, комісії ООН, міжнародного Бюро амнестії та інші, якщо б ми завадали собі труду знайти до них доступ.

Вкінці, нам конечно потрібна центральна інформативна установа, котра б мала відповідні засоби і працівників, щоб завжди і консеквентно давати відсіть безлічі наклепів і неправд, які сплітаються на адресу нашого народу. В цій роботі ефективна відсіч є та, котра підперта фактами, а не лиш лайкою.

У всьому цьому ми му-

симо мати лиш одне зовнішнє лице й лиш один зовнішній голос. Вже де як де, але в зовнішніх стосунках із сторонними людьми ніяк не сміємо допускати до роздріблення, публичного заперечування чи незгідливості одні з одними. Бо немає кращого способу підірвати себе у цій словесній боротьбі, як найвизначні міжусобиця м.и. Чи можна уявити собі, що будь-котра агенція, яка розглядає порушення прав людини, поважно потрапляє нас, коли від нас з'являється аж три делегати? Коли наші молоді різничкування між нашими націоналістичними й групами незрозумілі, то для чужинців вони безглузді, так як безглуздне нам, скажімо, роздріблення палестинських націоналістичних організацій.

Вкінці, коли йдеться про третій фронт — безпосередній удар у ворога, — то варто пригадати собі приповідку, що „ворог мого ворога є мій приятель”. А головний наш ворог це московський імперіалізм і в нас не досить сил, щоб битися на багатьох фронтах чи кликати на герць ще більшого чи міцнішого противника. В сучасну пору ми не можемо воювати із всевітнім комунізмом. До речі, югославські чи китайські комуністи, скажімо, це, згідно з цитованим мною узагальненням, наші союзники. Історія навчила нас, що до всяких таких „союзів” приступати треба дуже обережно, якщо зовсім. Все таки, поки такі „союзники” завдають ран нашому головному ворогові, то нам ніяк не по нутрі теж з ними починати бійку. Коли тепер комуністичний Китай шаліє про російський імперіалізм в Азії, то нам лиш шкода, що не докидає він до того теж російського імперіалізму в Україні. Вистерігати треба нам союзників, які нам може більше до смаку і з підскомом біжать нам помагати, але котрі не дескридетовані в очак загалу й тим то вішають на нас ще й свій ярлик, зайвий і шкідливий для наших цілей.

Вкінці, коли йдеться про третій фронт — безпосередній удар у ворога, — то варто пригадати собі приповідку, що „ворог мого ворога є мій приятель”. А головний наш ворог це московський імперіалізм і в нас не досить сил, щоб битися на багатьох фронтах чи кликати на герць ще більшого чи міцнішого противника. В сучасну пору ми не можемо воювати із всевітнім комунізмом. До речі, югославські чи китайські комуністи, скажімо, це, згідно з цитованим мною узагальненням, наші союзники. Історія навчила нас, що до всяких таких „союзів” приступати треба дуже обережно, якщо зовсім. Все таки, поки такі „союзники” завдають ран нашому головному ворогові, то нам ніяк не по нутрі теж з ними починати бійку. Коли тепер комуністичний Китай шаліє про російський імперіалізм в Азії, то нам лиш шкода, що не докидає він до того теж російського імперіалізму в Україні. Вистерігати треба нам союзників, які нам може більше до смаку і з підскомом біжать нам помагати, але котрі не дескридетовані в очак загалу й тим то вішають на нас ще й свій ярлик, зайвий і шкідливий для наших цілей.

Вкінці, нам конечно потрібна центральна інформативна установа, котра б мала відповідні засоби і працівників, щоб завжди і консеквентно давати відсіть безлічі наклепів і неправд, які сплітаються на адресу нашого народу. В цій роботі ефективна відсіч є та, котра підперта фактами, а не лиш лайкою.

У всьому цьому ми му-

симо мати лиш одне зовнішнє лице й лиш один зовнішній голос. Вже де як де, але в зовнішніх стосунках із сторонними людьми ніяк не сміємо допускати до роздріблення, публичного заперечування чи незгідливості одні з одними. Бо немає кращого способу підірвати себе у цій словесній боротьбі, як найвизначні міжусобиця м.и. Чи можна уявити собі, що будь-котра агенція, яка розглядає порушення прав людини, поважно потрапляє нас, коли від нас з'являється аж три делегати? Коли наші молоді різничкування між нашими націоналістичними й групами незрозумілі, то для чужинців вони безглузді, так як безглуздне нам, скажімо, роздріблення палестинських націоналістичних організацій.

Вкінці, коли йдеться про третій фронт — безпосередній удар у ворога, — то варто пригадати собі приповідку, що „ворог мого ворога є мій приятель”. А головний наш ворог це московський імперіалізм і в нас не досить сил, щоб битися на багатьох фронтах чи кликати на герць ще більшого чи міцнішого противника. В сучасну пору ми не можемо воювати із всевітнім комунізмом. До речі, югославські чи китайські комуністи, скажімо, це, згідно з цитованим мною узагальненням, наші союзники. Історія навчила нас, що до всяких таких „союзів” приступати треба дуже обережно, якщо зовсім. Все таки, поки такі „союзники” завдають ран нашому головному ворогові, то нам ніяк не по нутрі теж з ними починати бійку. Коли тепер комуністичний Китай шаліє про російський імперіалізм в Азії, то нам лиш шкода, що не докидає він до того теж російського імперіалізму в Україні. Вистерігати треба нам союзників, які нам може більше до смаку і з підскомом біжать нам помагати, але котрі не дескридетовані в очак загалу й тим то вішають на нас ще й свій ярлик, зайвий і шкідливий для наших цілей.

THIS COULD BE OUR LAST. We're BROKE!

Ю. БОДНАРУК
Доми, крамниці, земля, інвестиції...
514 Annette St., Toronto 9
763-3553
Action Realty Ltd.

MARY'S Flower Shop
492 QUEEN STREET WEST
EM. 8-9055
Discount for students

SHUMSKY JEWELLERS
WATCHES, JEWELS, CRYSTALS, ETC.
ALSO REPAIRS DONE
766 QUEEN STREET WEST
363-1773
Toronto, Ont.